

Hlavní název: Novelly Julia Zeyera
Druh dokumentu: svazek
ISBN: null
Autor: Zeyer, Julius
Strana: 267 - 286

SYSTEM
◆KRAMERIUS◆

Podmínky využití

NK ČR poskytuje přístup k digitalizovaným dokumentům pouze pro nekomerční, vědecké, studijní účely a pouze pro osobní potřeby uživatelů. Část dokumentů digitální knihovny podléhá autorským právům. Využitím digitální knihovny NK ČR a vygenerováním kopie části digitalizovaného dokumentu se uživatel zavazuje dodržovat tyto podmínky využití, které musí být součástí každé zhotovené kopie. Jakékoli další kopírování materiálu z digitální knihovny NK ČR není možné bez případného písemného svolení NK ČR.

Národní knihovna ČR
Klementinum 190
110 00 Praha 1

kramerius@nkp.cz

s přáním, bych mu zazpíval. Měl jsem svou agathovou loutnu s sebou a šel jsem nesmělým krokem k pavillonu, kde mne očekával. Staleté ořechy šířily tam stín a trpkou vůni. Temnomodrá voda umělého jezírka, pokrytého vodními liliemi, šplouchala tiše pod oknem pavillonu a naproti na malém ostrůvku stál jakýsi stan z ebenového žerdí a gázových záslon, třpytících se jako jíní. Za stanem zapadalo slunce do lesa modrých pivoněk, a rudé jeho paprsky profilovaly na průhledné cloně stanu divukrásnou postavu dámy, v které jsem ihned ženu mandarina Panju poznal.

Neodvážil jsem se pozvednouti zraků svých, chvějícími prsty zasáhl jsem do strun a zazpíval několik veršů nesmrtelného básníka Li-tai-pé, které takto asi znějí: „Večer již halí v šero zemi. Já s hory stoupám sinavé, a tiše doprovází plný měsíc loudavý můj krok. Já ohlžím se, by zrak můj změřil dokonanou pouť, však noční pára zastřela kraj již závojem Zde šeptá hustý bambus. Nízkou chatu skrývá tajuplně v temný stín. Tam čeká přítel. Spěchám úzkou stezkou, traviny kvetoucí o hedbávné mé roucho s jemným šelestem se trou. Ó vítěj, příteli! Chci s tebou pohár prázdnit až do blednoucích hvězd! Chci s tebou pět pod mléčnou drahou, bíle planoucí. Chci pěti píseň větru, jenž duje sosnami.“

Nepěl jsem dále, byl jsem mimovolně zrak pozvedl a viděl jsem za mlhami gázových záslon ženu mandarinovu, jak proti mně s otevřeným touhou náručím stála! Zapomněl jsem slova velkého básníka mžikem. Vlastní moje city mě příliš uchvátily, a vášnivým zápallem zvolal jsem tato slova, doprovázeje je akordy své loutny:

„Ne sosnami to duje noční vítr, dech modrých nebes šlehá o mou tvář a šeptá mi, co safírová klenba před okem smrtelným ve hloubi kryje: Co živých žen na zemi bydlí, tolik je v nebi drahocenných vás, a z každé vásy pne se čarokvět. A velkým domem z opálu je luna, v ní dumá mudřec odvěký, a snuje tkání sňatků budoucích, on soudí, komu patří každý květ . . . Před sebou vidím vásu bělostnou, jak stan se vznáší, slony průzračné jsou její stěny, květ mně určený tam nyje žízní v plenu truchlivém. Mně určen jsi, ty dive přesladký, já vyrvu tě tvým krutým katanům.“

Sotva dozněla má slova, tu cítil jsem živě šílenství svého počínání. Třásl jsem se na celém těle. Myslel jsem, že mne Panju k smrti odsoudí za mou neslýchanou odvahu a smělost. Avšak k nejsvrchovanějšímu mému překvapení pravil klidně a laskavě: „Hlas tvůj je věru lahodný, a s pravým porozuměním pěl jsi tu píseň Li-tai-pé. Nermuť se proto, žes zapomněl další sloky. Přičítám to tvé ostýchavosti. Chválím tvoji skromnost, nic nenávidím více u mladíků než drzé počínání.“

Bylo to možné? Byl by šílenství mé přeslechl? Byla to velkodušnost? Měl se mnou útrpnost jako s dítětem a dával mi pouze důtku? Soudil jsem to poslední. Byl jsem pohnut, padl jsem mu k nohám a slzy mi vytryskly. Panju mne zvedl laskavě a pravil: „Nuž, líbí se ti u mne? Tedy zůstaneš v mém domě.“

Tak byl jsem tedy přijat. Ještě toho dne psal jsem tu zprávu otcí a poslal mu nikoli malý dar, který mi Panju pro něho doručil. Nebyl jsem po laskavém počínání mandarína již zraku k bílému stanu po-

zvedl, přísahal jsem si, že na ženu svého příznivce již ani nevzpomenu, že budu pracovat a povinnosti své přísně konat. Nebyl to planý slib, spravoval jsem se dle svého předsevzetí a život můj plynul dlouho klidně. Prospíval jsem ve vědách, psal jsem verše, maloval, vyučoval a bavil jsem děti svého dobrodince a nevzpomínal více, nebo aspoň poměrně chladně a rozumně na jeho ženu. Byl jsem jist, že to byl hříšný sebeklam, když jsem si nyjící její zraky a toužebný posuněk vykládal tak šíleně. Ostatně jsem ji nikdy nepotkával. Nikdo v domě ani jednou o ní nepromluvil, děti se o ní nikdy nezmínily, a neměl jsem odvahy, se kohokoli na ni vyptati. Za několik měsíců pravil mi Panju: „Nechtěl bys navštívit svého otce? Pracoval jsi mnoho, slušno, abys pookřál. Blíží se slavnost květin, užij toho dne k svému veselí.“

Přijal jsem nabídnutí jeho vděčně. Na večer před dnem svého odchodu procházel jsem se zahradou. Bral jsem se k jezeru, ku kterému se bujná louka táhla. Slunce bylo právě zapadlo a celé nebe plálo temnou žlutí. Ponořil jsem se v skvělý ten pohled. Tu vyrušil mě dívčí smích, podobný štěbetu mnoha ptáků. Zastavím se zaražen. Předě mnou seděla žena mandarinova, oděna v temně fialový šat, který bělost jejího obličejě ještě zvyšoval. V ruce měla svůj vějíř. Oči její byly obráceny k nebi. Dívky její pouštěly na zlaté niti draky z růžového a modrého atlasu, jímž stříbrné, jemně chřestící řetězy z tlam plynuly. Zdálo se, že chrlí draci hvězdy. Žena mandarinova nesdílela hlučnou radost dívek, hleděla s truchlivým okem za atlasovými stvůrami, ztrácejícími se v mlze večerní a zaslechl jsem jak šeptala: „Tak minou růžové a

azurné sny našeho mládí v mlze sklamání.“ Vstala a kyvla svým dívkám, aby zanechaly hry. Pomalu braly se kolem mne. Zdálo se, že mne nikdo z nich neviděl, stojícího v stínu osamělého stromu. Přišly mně tak blízko, že vlečky jejich o nohu mou zašustily, ale nikdo si mne nevšiml. Jen zrak ženy mandarinovy zavadil o mou tvář, ale jako by jen náhodou. „I ona,“ myslil jsem, „mne nevidí.“ V tom okamžiku padlo mi něco k nohám. Byl to vějíř, který byl mandarin u mého otce koupil. Pichlo mne v srdci, zdálo se mi, že mnou dáma opovrhne, že zhlédnouc mne, zahodila schválně před mýma očima věc, která pocházela ode mne. Byl jsem až k smrti smuten. Nepohnul jsem sebou, až když se byla se svými společnicemi v zahradě ztratila. Zdvihl jsem vějíř. Bylo mi rozkoší dýchat z něho vůni, která ho byla prodechla dotknutím její ruky. Chtěl jsem jej přitisknouti ke rtům. V tom okamžiku viděl jsem, že byl na přič přes mé verše popsán. Písmo bylo elegantní, ale zastaralé, nikdo jím více nepsal, a nebyl bych je čísti dovedl, kdybych náhodou nebyl poslední dobou starodávnou listinu prostudoval. Četl jsem následující slova: „Ó sněhobílý měkký hedbáve, jak jíní třpytný, vonný růžemi! Tvar plné luny ruka přítele ti dala, vějíř z tebe utvoříc. Ty každou chvíli kouzliš libý van, kdykoli ruka má tě požádá. Mým společníkem věrným stal jsi se, ať doma dlím, ať bloudím zahradou. Ty z nevděku bys jistě káral mne, kdybych tě zahodila v zimní čas, když chladu tvého není potřeba. Já neblahá však taký osud mám. Já byla libým vánkem příteli, když sirým v širém světě cítil se. Teď zapomnění jest mým údělem! Mingea.“

Slova ta vylákala mi slzu do očí. Byla ohlas opuštěné milenky císaře Ceng-ty. Nebyla to ale pouhá básnická hříčka, byly to výčitky, jež mi Mingea činila, byly to její vzdechy! Tedy jsem se nebyl mýlil, milovala mně! A jméno její bylo tedy Mingea. Dělal na mne dojem, jako když hvězda vychází. Štěstí mé padlo mi jako ohromná tíž na srdce. Co měl jsem nyní činit?

Z mého dumání vyrušil mne lehký krok. Viděl jsem jednu z dívek. Vracela se z paláce a hledala něco v trávě. Zajisté vějíř své paní. Chápal jsem vše. Proto byla Mingea tím zastaralým, pro nezasvěcence nečitelným písmem psala. Můj vějíř jí byl drahý. Dala mi času přečísti její verše a žádala ho zpět. Položil jsem ho pod strom a ukryl se v křoví. Dívka našla vějíř a já zůstal do svítání v zahradě. Bdě, snil jsem o Mingei. Ráno dal jsem se na cestu k otci.

Měl velkou radost, když mne viděl, zkoušel mne z různých předmětů a kladl mi otázky toho způsobu, by dle mých odpovědí mohl o zralosti mého úsudku a o směru mých myšlének souditi. Zdálo se mi, že byl se mnou spokojen, neboť řekl mi, že se mu nyní zdám již mužem, ne více dítětem.

„Jsi dle mého náhledu strízliv a bez vášní,“ pravil mi, „a kráčíš drahou moudrosti.“

Začervenal jsem se, svědomí mi dělalo výčitky, ale mlčel jsem.

„Povím ti něco o tvé matce,“ pokračoval otec, „je slušno, abys znal příhody svých rodičů. Ostatně ti budou též naučením.“

. Byl jsem dychtiv jej slyšet.

Vedl mne před starý čaloun ve stínu v pozadí krámu. Pamatoval jsem ten čaloun od nejútlejšího mládí. Mnoho a mnoho lidí bylo již otce žádalo, by jim ho prodal, ale odepíral vždy určitě a tvrdošijně. Byl neobyčejným uměním proveden. Malba na něm představovala zahradu s jezírkem, na kterém nenufáry všech barev kvetly, a v pozadí byl zlatoskvoucí palác. Pod pivoňkovým stromem seděla krásná dívka a hrála si s píávkem. Otec ukázal nyní na ni a pravil krátce: „To je tedy tvoje matka.“

„Jak,“ zvolal jsem, „tak krásná byla? Zemřela záhy? A ty sám malovals její podobiznu?“

„Nemaloval jsem na tom čalounu. Přinesl jsem ho z opuštěného domu, v kterém zemřel starý jeden muž. Neměl dědiců a dluhoval mi něco peněz. Vzal jsem si čaloun v souhlasu s úřady. Ostatně neřekl jsem ti, že matka tvoje zemřela.“

„Kde tedy je?“ tázal jsem se radostně.

„Zde,“ odpověděl a ukázal na obraz.

„Toť její podobizna, ale kde je ona sama?“

„Co blouzníš poráde o podobiznách? To zde je tvoje matka sama a žádná její podobizna.“

„Slyš tedy vysvětlení. Jednou seděl jsem zde v soumraku na tomto nízkém sedadle cele sklíčený. Byl jsem zavřel krám a cítil jsem se tak opuštěn od celého světa, že mi bylo teskno. Byl jsem zoufalý a schopný všeho bláznovství. Dopustil jsem se tenkrátě poprvé a naposled ve svém životě dělání veršů. Můj tehdejší stav duševní omlouvá vše. Nebylo dosti jedné směšnosti, korunoval jsem ji druhou. Recitoval jsem totiž nahlas, co jsem složil, a byl jsem až k slzám pohnut. Při tom upíral jsem oči na čaloun, neboť báseň

moje opěvovala namalovanou tuto dívku — jedinou, kterou jsem vůbec znal. Tu pohnul sebou náhle obraz, dívka dala se do hlasitého smíchu.

Byl jsem tak zaražen, že jsem se nad zázrakem ani nepodivil. Dívka ale vstala, odehnala páva od sebe a pravila sladkým hlasem, vztáhnouc ke mně ruku: „Ty ubohý člověče! Cítím s tebou, zmírám nudou jako ty. Jsem věčně ve společnosti toho hloupého páva. Jak jsi mne pobavil! Pojď ke mně!“

Zapomněl jsem na učiněnou urážku a chopil se ruky, která byla měkká jako péra toho páva, kterého dívka právě pomlouvala. V okamžiku byl jsem jakousi tajemnou mocí od podlahy pozvednut a stál jsem po boku dívky pod kvetoucími pivoňkami. Malovaný horizont se počal prohlubovati a měl jsem pocit, jakobych padal do propasti. Měl jsem závrať. Ale to přešlo rychle. Slyšel jsem teď ptáky zpívati a voda v jezírku se rozčeřila. Vše dýchalo skutečným životem. Dívka vedla mne do paláce a po cestě mi řekla, že se jmenuje Laochyn. Nevím, proč mi to hned řekla, neptal jsem se na to. Laochyn mi zpívala hned nejkrásnější písně a hrála při tom na loutnu, kterou ty nyní nazýváš svým majetkem. Pak ptala se mne, jestli bych chtěl s ní zůstat. Cítil jsem, že přišla doba pomsty za výsměch, jenž se byl mým veršům dostal, a odpověděl jsem tedy, že bych byl ochoten k dalšímu pobytu, kdyby mi dala záruku lepší zábavy než jsou ty písně, které jsem právě byl slyšel. Zarděla se zlostí, pak ale vypukla v upřímný smích. „Má se ti dostati lepší zábavy, nezdvořáku,“ pravila. Vedla mne do vedlejší síně, otevřela okno a řekla mi, bych přistoupil. Tentokráte vykřikl jsem překvapením, které jsem déle ne-

tajil. Z toho okna viděl jsem totiž celý svět jako mapu před sebou ležet. Neviděl jsem pouze krajiny, ale též vnitřek měst, domů, a co bylo nejzábavnější, vnitřek lidí! Slyšel jsem, co mluvili, a viděl zároveň, co mysli. Nemohl jsem se ani dlouho dívat, hlava šla mi kolem.

„Nuž, zůstaneš?“ tázala se Laochyn.

„Jsem na věky tvým!“ zvolal jsem.

„Dobrá!“ radovala se a pak přidala: „Musím tě ale varovat. Jsi neviditelný pro celý svět, když hledíš z toho okna, ale jen dotud, pokud na nikoho se svého vyvýšeného stanoviska nepromluvíš. Jediný výkřik, plácíci někomu kolem jdoucímu a sen tvůj je vysněn. Byli bychom pak na vždy jeden pro druhého ztraceni.“

Děkoval jsem osudu, že mohu být s tak snadnými podmínkami šťastným. Slavili jsme hned svatbu, a za tři dni měli jsme se opravdu rádi. Nemohu bez toužebného vzdechu vzpomínati tehdejšího života, plynul mi jako sen plný rozmarných a příjemných vidin. Jak dlouho jsem žil v zemi bájí po boku krásné Laochyn, nedovedu určit, nemyslil jsem na to počítati dni, co by bylo ostatně dosti nesnadné bývalo, neboť byl vlastně bez ustání den. Slunce tam nikdy nezacházelo. Musilo to ale býti přes rok, neboť byla mi Laochyn tebe porodila a začínal jsi se již téměř rozumně po svém okolí rozhlížeti, když mne osudný příběh, nebo lépe řečeno, vlastní moje pošetilost, mého štěstí náhle zbavila.

Musím ti říci, že jsem se začínal považovat za velkého filosofa. Hledě ze svého očarovaného okna na lidský svět, zdál jsem se sám sobě nesmírně vznešeným. S pohrdáním hleděl jsem na to pachtění, ten

shon, ty ustavičné přetvářky a lži lidské společnosti. Cítil jsem se, jak se říká, z docela jiného těsta. Zapomínal jsem, jak snadně mi bylo se toho všeho vystríhat, když jsem neměl vlastního zájmu ve světě pozemském, a když vlastní moje já nepřišlo do žádných vztyků a poměrů s ostatními lidmi. Moje domýšlivost došla trestu. Smál jsem se ustavičně ješitnosti druhých a vlastní moje ješitnost mne přivedla k pádu. Jednou totiž, když jsem se z okna díval a tebe choval, napadlo mi ukázat ti ulici, v které jsem byl žil. Tu vidím právě u našeho domu mladou dívku, rozmlouvající s mladým mužem. Ucházel se o její přízeň. Viděl jsem, jak jí srdce skákalo radostí a triumfem, a slyšel zároveň, jak lhala chladnost.

„Nejsi první, který tak ke mně mluví,“ odpověděla úsečně. „Jsem zvyklá slyšet podobné řeči, kdekoli se ukážu.“ Mladík svěsil hlavu, a viděl jsem, jak si myslila v úkrytu srdce: „Bude si mé lásky více vážit, když uvěří, že i jiní mne cení vysoce. Vymyslím si něco, co mne učiní zajímavou.“

Zrak její padl na opuštěný můj dům.

„Vidíš zde ty zavřené dvéře a ta okna, z kterých prázdnota zírá?“ pravila. „Muž, který zde žil, miloval mne až k šílenství. Odmítla jsem jeho lásku. Zmizel. Snad si pro mne udělal smrt.“

Dal jsem se do smíchu. Mladík ale vzhledl na ni žárlivě. „Říká se ale, že byl sličným,“ zvolal, „odmítla jsi jej opravdu? Nebylo mezi vámi bližších styků?“

„Šla jsem příliš daleko,“ myslila si teď dívka. „Nutno abych mu pochlebovala, tím napravím vše.“

„Sličný?“ smála se nahlas. „Ten hastroš? Měl dobře, že se usmrtil. Nebyl jako ty, sic bych byla snad méně krutou bývala. Na něho, prosím, nežárli! Žádná ženská by jej nebyla milovala. Byl si jist, že ho odmítne každá, že zůstane opuštěn po celý život, že zemře bez potomstva. Proto si udělal smrt!“

„Lhářko!“ vzkřikl jsem rozzloben celou silou svého hlasu. „Nejkrásnější žena světa pojmula mne za muže, a hle můj syn!“

Pozvedl jsem tě výš, abych tě s hrdostí celému světu ukázal, ale v témž okamžení ležel jsem již také zde na nízkém svém sedadle před malovaným čalounem. Horizont se sploštil, ptáci nezpívali, květy nevoněly více, a matka tvoje hrála si namalovaná opět s malovaným pávem. Byl bych myslil, že vše bylo pouhým snem, ale držel jsem tebe, skutečného, živého a nikoli namalovaného v loktech. Ty usmíval jsi se, jako by se nebylo ničeho stalo, a brnkal jsi růžovými prstičky na loutně, kterou ti byla matka krátce před naším pádem na zlaté stužce ověsila kolem krku, abys si chvíli krátil. To bylo mimo upomínky vše, co jsem si přinesl ze země bájí, leda mám-li k památkám několik těch odřenin připočísti, které jsem si nárazem o sedadlo stržil. Dal jsem se lítostí do hlasitého pláče, co přilákalo nejdříve několik zevlujících lidí a posléz celou ulici. Bylo to vyptávání a divení, kde že jsem se tak dlouho toulal, odkud to dítě pochází, kdo mi tu loutnu dal a podobně. Nabyl jsem rychle rovnováhy, zastyděl jsem se před sebou za svou slabost, a stal jsem se tak dalece filosofem, že jsem se trpělivě tomu podrobil, co jsem změnit nemohl. Nikdy nepověděl jsem živé duši své dobrodružství, dnes poprvé

jsem o tom promluvil. Myslím, že můžeš mnoho naučení z toho čerpat, aspoň snad poznání, že bývá mlčení mnohdy první ctností v životě. Obzvláště snad jedná-li se o ženskou.“

Děkoval jsem otci za jeho vypravování a za naučení, ale jak málo jsem si právě toto naučení k srdci bral, vysvítá již z toho, že jsem se ho v témže téměř okamžiku vyptával, zardívaje se až po uši, jestli neslyšel nikdy o ženě mandarinově, krásné Mingei, o poměrech, v jakých s mužem svým žije a jaký dojem na něho tenkrát učinila, když se v nosítkách před našimi dveřmi zastavila a do krámu hleděla, mezitím co její muž pro ni vyhledával vějíř. Srdce mi bušilo, byl jsem jist, že otec ihned nešťastnou a hříšnou moji vášeň uhodl, a očekával jsem se strachem káravá jeho slova. Avšak odpověděl docela klidně: „Vidím, že jsi se nevyptával v domě, kde žiješ, na věci, které se tě nedotýkají, a chválím tě za to. Panju je dávno vdovcem, a věren své první ženě nechce se již ženit. Před našimi dveřmi nezastavila se vůbec žádná nosidla. Vějíř koupil Panju pro svou malou dcerku a ztratil jej po cestě. Poslal druhý den pro jiný, který jsem mu dle vlastního vkusu vyhledal.“ „Žádná nosidla!“ zvolal jsem udiven, „což neviděl jsi, jak Panju každou chvíli z krámu vyšel, s Mingeou se radil.

„Co máš pořádě se svou Mingeou?“ mrzel se otec, „neslyšel jsem to jméno nikdy. Panju vyšel ovšem několikrát z krámu na ulici, ale jen proto, aby na slunci lépe malování viděl.

„Nemluvme tedy o tom dále,“ pravil jsem na oko kliden. „Mýlil jsem se patrně.“ Zatím měl jsem závat. Jak to bylo vše možné? Usmál jsem se posléz. „Což

není otec můj podivínem?“ šeptal jsem si. „Což nestal se pro roztržitost svou pořekadlem v celé naší ulici? Nebylo to, co mi byl právě o mé matce vypravoval, nejlepším důkazem, že se živil více fantasí než chladným pozorováním skutečnosti? Nevěřil jsem té jeho bájce. Buď to byla halucinace nebo si tropil otec ze mne blázna. Poslední tato myšlenka mne trápila. Ne, otec nebyl ani šaškem ani bláznem. Vyčítal jsem si trpce takové podezřívání a byl jsem zarmoucen. Otec vyrušil mne z dumání: „Jdi, milý synu,“ pravil, „a bav se.“ „A což nebaví-li mne, co baví celý ostatní svět?“ odpověděl jsem sebevědomě. „Neříkej mi podobné věci,“ rozechřál se otec. „Nedělej výjimky. Podezřívám takové lidi. Drž se dle toho, co Mencius praví: Žij v souladu s dobou, v které jsi se narodil.“

Váhal jsem ještě.

„Nudíš mne,“ řekl otec. „Dávno již nemluvil jsem tolik co dnes, a to tvojí vinou. Dělej, co chceš. Vidím dle tvého chování, že myslíš, že ti nutno vyhledat si ‚zvláštní‘ dráhu života. Dělej, jak rozumíš. Ale to poslední naučení přijmi ode mne: „Věř, že tací lidé šťastnými nebývají.“

Zdalo se mi, že ta malichernost nestála za tolik řečí, a že otec používal jaksi příležitost k filosofování. Činil jsem si opět výčitky za příkrý ten soud a uposlechl jsem tedy. Šel jsem a zůstavil otce sedícího před malovaným čalounem v šerém krámě.

Slavnost květin byla již v plném proudu.

Všude visely girlandy, pestré lampiony, všude stály vásy s kytkami, na střechách, v oknech, na ulici podél chodníků. Vzduch byl naplněn vůní a světlem. Bylo hlučno, veselo, slavno po ulicích i v domech,

Zpěv a hudba opojovaly sluch. Bylo jaro v srdcích lidí jako v přírodě. I moje krev proudila jarejší, i mě unášela brzy všeobecná radost. I spěchal jsem, kam proud procházečů se ubíral. Přišli jsme k řece. Šedomodře valila se mezi nízkými břehy, pokrytými zahradami v květu. Lodi všech velikostí a tvarů ji brázdily. Ověšeny girlandami, naplněny pestře oděným obecnstvem, zdály se ty lodi v šeru ohromnými kyticemi plujícími k moři. Nebe bylo jako z šedého krepu, a v okamžiku, když jsem k řece přišel, zaplálo na něm tisíc ryh, tisíc ohnivých hadů, nesčíslná rudá světla na něm zahořela. Byl to ohňostroj, který právě byli vypálili. Hukot jako bouřky duněl od řeky. Byla to vřava tisíců a tisíců lidí, kteří se na mostě tlačili, na lodích jásali, na břehu tleskali. Bylo pak cosi okouzlujícího, cosi unášejícího v tom divadle; bez přestání, hustěji a hustěji stoupaly jiskry k nebi, zem přšela oheň na nebe, jako toto jindy deště na ni lilo, zem házela žhoucí květy, pestré hvězdy, malá slunce granátových barev vzhůru k šedé klenbě. Byly to jako zářící pozdravy, jako planoucí polibky, které lidé posílali nebi, děkující za vzácný dar jara, povstalého z polibku, jež bylo zemí vtlačilo. Upíraje oči k nebi, bych se nabažil krásného pohledu, šel jsem pořáde bez zvláštního cíle po břehu dále, a přišel posléz na konec města mezi zahrady. Tam bylo poměrně pusto. Po vodě ale plovaly „květinové koráby“, velké to barky, na kterých ve vystrojených stanech z hedbáví, nebo v pozlacených malých domcích dívky seděly, nastrojeny jako k slavnosti, ověšeny zlatými šperky, ověnceny květy. Líčené jejich obličejce usmívaly se neustále při záři houpajících se lamp, a mnohá hrála na flétnu neb na loutně.

Odvrátil jsem tvář od lodí prodajných těchto kurtyzán, lákajících muže k sobě, by plynouce s nimi po vodě se opojovaly láskou, vínem a vůní parfumů. Přišel mi nápad přeplavit se na druhý břeh, odkud byla krásná vyhlídka na město.

Volal jsem na přívozníka. V tom okamžení vyplul měsíc z moře kvetoucích broskví a proměnil celý kraj v ohromnou stříbrnou báj. Zároveň s měsícem zjevil se na řece malý koráb, neobyčejně krásný. Zdál se celý ze slonové kosti a ze stříbra, byl celý liliemi a bíle kvetoucími nenufáry ověšen, na přídě houpala se lampa v tvaru velké hvězdy, paprsky její byly jako trpytivé jíní, a mimo ni hořel na palubě ještě celý řetěz malých, bílých lamp, útvarem lotosovým květům podobných. / Mezi sloupy, nesoucími nad palubou postříbřenou střechu, hrál večerní vánek bílými jako sníh záslonami z nejjemnějšího hedbáví. U kormidla seděla velká, silná ženština, dle vzezření Tatarka, a vesly, blýštícími se perletí, vládly mladé, bíle oděné otrokyně.

„Voláte na přívozníka, pane?“ zvolala na mne Tatarka, vznášela kormidlem a hbitá loď stála u velkého kamene, na němž jsem v řece nedaleko břehu stál.

„Vstupte, pane,“ řekla Tatarka. „Převezeme vás z ochoty na druhý břeh, loď naše je prázdná.“

Mluvila klidně, vzezření její bylo skromné.

Nemohl jsem dobře nabídnutí její bez nezdvořilosti zamítnout. Vstoupil jsem na palubu.

Nedovedl jsem výkřik potlačit. Pod baldachýnem, stříbrem protkaným a perlami jako slzami posetým, ležela ženská postava, oblečená celá v bílém hedbáví. Lotosové květy skrývaly částečně temné její vlasy a nohy její v brokátových střevicích podobaly se stříbr-

ným liliím. Záslony byly na té straně, ku které obrácena byla, rozhrnuty, míska ze sněhotřpytného nefritu, naplněna vonnou pěnou, stála vedle ní na koberci; vnořila občas stříbrné stéblo do ní a pouštěla bubliny do lunné noci. Zahořely tam jako duhozářící opály a zmizely rozplynuvše se v noční mlze. Vzdechy její letěly za nimi a přesladkým hlasem, jehož známý zvuk mnou až v základech duše zatřásl, zašeptala: „Tak plyne život můj — lesklý a prázdný.“

Byla to skutečně ona? Nemohl jsem dlouho pochybovat, ohlédla se na mne, byla to Mingea! Smutně a něhyplně hleděla mi v oči, zdálo se, že očekává, že na ni promluví. Neměl jsem dosti odvahy, držel jsem se sotva na nohou. Když jsem jediného slova nepromluvil, odvrátila se a pouštěla vzdychajíc, opět bubliny do vzduchu.

„Jsme u břehu,“ pravila drsně Tatarka. Vzala mne za ruku, když jsem sebou nehnul, a stál jsem, nevím sám jakým způsobem, opět na břehu. —

„Bloude!“ šeptala Tatarka.

„Proč je tak smutná? Proč kolem ní vše bíle, v barvě smutku? Proč je nešťastná?“

Tatarka vracela se pomalu ku kormidlu, a ohlížejíc se pravila pak: „Krásní muži mají krátký život a krásné ženy nejsou šťastnými. Staré to přísloví!“

Loď sebou hnula. Několik okamžiků viděl jsem ji nocí plouti jako výtvar bílé pěny a měsíčních paprsků, pak se ztratila.

„Já bloud!“ opakoval jsem po Tatarce a vracel se pomalu domů. Slavnost květů neměla pro mne více ni zajímavosti, ni významu. Rozumí se samo sebou, že jsem nespal po celou noc. Druhý den trávil jsem ještě

s otcem, a když vedro pominulo, dal jsem se na cestu k mandarinovi Panju zpět. —

Šel jsem velmi pomalu a zamyšleně hleděl jsem pořádě téměř k zemi. Když šero již se stávalo hustším, pozvedl jsem hlavu, bych uviděl, jestli věže paláce se ještě nerýsují na nebi. Tu zpozoroval jsem, že jsem byl zabloudil. Dal jsem se totiž nevědomky pěšinou, která od silnice odbočovala a kterou jsem posud nikdy nebyl šel. Malý pahrbek ležel nyní mezi mnou a městem, a pěšina vinula se kolem jeho paty dál. Chtěl jsem se již vrátit na silnici, ale zvědavost mne přiměla, bych ještě trochu po pěšince kolem pahrbku šel, chtěl jsem vidět, kam asi vede. Jakmile jsem zabočil za vršek, spatřil jsem skupiau prastarých, květem pokrytých broskví. Vítr táhl korunami stromů unylým vzdechem a několik ptáků mango vydávalo usínající tiché zmírající zvuky. Lákalo mne to pod květokryté větve kývající jakýmsi, jak se mi zdálo, elegickým rytmem. Sedl jsem pod nejstarší z broskví, jež byla zároveň nejhustěji oděna v sních a červené jiskry květů. Měl jsem svou loutnu s sebou, hrál jsem několik okamžiků na ni, hledě k hvězdám vzhůru, jež tu a tam se již slabě motanicí haluzí kmitaly. Snivý jakýsi klid zmocňoval se mé duše. Podepíral jsem hlavu o peň a umínil si, že zde ztrávím noc. V tom okamžení zaslechl jsem za sebou jakési skřípnutí dveří. Ohlídl jsem se a tu viděl jsem, že za mnou nebyla skála, jak jsem se byl domníval, ale vysoká zahradní zeď. Byly to vskutku stěžeje skříply, dvéře byly teď na polo otevřeny, a viděl jsem do zahrady. Byla plna prastarých stromů, malý, ale nad míru elegantní dřevěný dům stál uprostřed, průčelí jeho, pestře omalované a bohatě zlacené, bylo pokryto

nejjemnějšími řezbami, porostlé růžemi. Před domem byl velký, mramorem roubený rybník, a Mingea krmila tam zlaté ryby. Zdálo se, že mne nevidí. Krev mi zakypěla. Jak přicházela Mingea sem? Proč potkával jsem ji na každém téměř kroku? Cosi nutilo mne k útěku. Cítil jsem, že neodolám, pozvedne-li jednou ještě ty nyjící své zraky ke mně. Neváhal jsem s útekem, učinil několik kroků. Vábilo mne to se ještě jednou aspoň na ni ohlídnout, ale neučinil jsem tak. Za chvíli slyším však za sebou kroky, zastavil jsem se mimoděk. Po boku mém stála Tatarka, kterou jsem byl včera u kormidla viděl.

„Pane,“ pravila klidně, „Mingea, moje velitelka, posílá mne za vámi. Ve svém zmatku pověsil jste loutnu na větev broskve a zapomněl jste ji tam.“

„Nezapomněl jsem svou loutnu,“ odpověděl jsem, snímaje prsten a dávaje ho otrokyni za odměnu. „Pověsil jsem ji co dar pro tvou paní. Je slavnost květin, a starý zvyk opravňuje v ten den i těm dárky přinášet, kterým bychom v jinou dobu cos takového se nabízetí neodvážili.“

„Jste dvorný a štědrý,“ odpověděla Tatarka, „vyřídím to své paní, ale slušnost žádá, byste jí to též opakoval sám.“

Viděl jsem, že jsem svou zdvořilou lží byl se sám do sítě lapil. Lekl jsem se poněkud, ale šel jsem s náhlou smělostí za Tatarkou.

Vedla mne do malého pokoje, který byl celý z perleti růžového lesku, takže se mi zdálo, že jsem uvnitř ohromného lasturu. Dvěře, které se za mnou někde otevřely, vydaly zvuk jako struna, a když jsem se

ohlídl, stála Mingea na prahu. Měla mou loutnu v ruce a zářila radostným úsměvem. Ale i tím úsměvem prodíral se jakýsi nyjící smutek, který ji dodával něco nevýslovně snivého.

„Dík za tvůj dar, můj Hoangti,“ pravila blíže se mi. „Konečně je mi dopřáno s tebou mluvit! O jak toužila jsem po tomto okamžiku!“

Srdce moje tlouklo divoce, cítil jsem jakousi mdlobu samou vášní. Ale svědomí moje káralo mne: Jak mohl jsem se přiblížit ženě svého dobrodince?

Sebral jsem veškeré síly a pravil jsem po velkém přemáhání: „Paní moje, kdy vrátíš se k svému manželu Panju, k mému dobrodinci?“

Mingea se usmála.

„Znáš jemně vyčítat,“ pravila, „ale mýlíš se. Panju mým manželem? Mohl by býti mým otcem. Jsem ovšem jeho příbuzná, téměř jeho přijatá dcera, a zavítám občas do jeho domu. Viděls mne tam několikrát a z toho pochází tvůj omyl. Žiju vždy zde v té samotě.“

„Tys volná, ty nenáležíš nikomu?“ zvolal jsem a slzy radostí vyhrkly mi z očí.

„Nenáležím nikomu — než tobě, kterého duše moje zvolila,“ šeptala Mingea. „Ano,“ přidala za chvíli, „náležím tobě — nebo hrobu!“

Klesl jsem jí k nohám a líbal lem jejího šatu.

Klonila se ke mně, položila vzdušnou svou ruku na mou hlavu.

„Ah,“ šeptala tiše, tak tiše jako nejjemnější vánek a hlasem tak hlubokým, jako by přicházel z nesmírného bezedna; „Ah, jak tě miluju, jak tě miluju!“

Klesla mi na srdce. Byl jsem jako šílen, cítil jsem, jako by mně srdce mřelo; mráz mne pojal, když jsem

polibek na čelo její vtiskl. Láska moje měla cosi podobného smrti, tak nepochopitelná, silná, ba příšerná zdála se mi v tom okamžení. Tím polibkem zdálo se mi, že veškerý můj život přešel v její bytnost a já že zůstal bez vůle a bez duše jako mrtvola.

Mingea za to byla jako plamen.

„Nyní jsi věčně můj!“ zvolala. „Chceš býti mým manželem?“

Život vracel se opět v chvějící se moje tělo. Odpověděl jsem jí pouze divokým výkřikem.

„Zařídíme vše dle starého zvyku, šetřme dávné podání,“ řekla Mingea vesele. „Zde vedle je lázeň, najdeš tam šaty hodící se k nastávajícímu obřadu.“

Vyšla rychle z pokoje. Vešel jsem v lázeň, převlíkl se do zlatotkaných rouch, která tam ležela, postříkal se voňavkami. Když jsem se vrátil do pokoje z perleti, byly dvěře do zahrady vedoucí dokořan otevřeny, bubny a rohy zahřměly a sbor dívek, nesoucích hořící svíce z růžového vosku, vešel pro mne do pokoje. Vedli mne do zahrady. Tam čekal velký uzavřený palankýn, pokrytý broskvovými květy a stříbrnou tkaninou. Jedna z dívek dala mi zlatý k němu klíč. Znova zazněla hudba hlučná, ohlušující. Otroci, nesoucí palankýn, se dali na pochod, já, dívky se svícemi a hudebníci kráčeli za palankýnem. Cesty zahradní byly tmavé, neboť prastaré stromy, nejvíce cypřiše a ořechy, nepropouštěly paprsky hvězd. Zdálo se, že bloudíme lesem. Čím dále jsme přicházeli, tím tlumeněji zněla hudba, až konečně na dobro umkla. Též dívek bylo pořádě míň, ztrácely se jedna po druhé a svíce jejich shasínaly, ale cesta stala se přece světlejší, neboť ořechový les řídil. Pojednou vkročili jsme v ohromný sad broskví, dřímající v ča-

rovném svitu hvězd, jež jsem posud nikdy tak krásně hořet, tak jasně kmitat neviděl. Rosa kapala s broskví, které tak bohatě kvetly, že se zdály obalené jíním. Nikdy neviděl jsem krásnějšího pohledu. V prostřed sadu stál malý dům, bílý jako lotos, vzdušný jako ptačí hnízdo. Lesk zářících na nebi konstelac odrážel se od stříbrných jeho stěn, v nichž se jako na vodě shlížely. Před tím domem postavili otroci palankýn. Zůstal jsem posléz sám, všickni, otroci, dívky a hudebníci byli zmizeli.

Z palankýnu zazněl sladký, snivý, tlumený hlas Mingee: „Jsme u cíle. Jsme u pavillonu, jenž se nazývá: „Blaho v zahradě kvetoucích broskví.“

Vyňal jsem klíč a otevřel palankýn. Něco jako záblesk bílých paprsků padlo mi v náruč — Mingea zahalena v závoj. Nesl jsem ji v pavillon. Vešli jsme v malý pokoj, který se mi zdál potažen látkou utkanou z nitek broskvových květů a z umrzlé rosy. Poklonili jsme se sedmkrátě krbu, na kterém mírný, bledě modravý oheň hořel. Pak sňal jsem jí závoj. Byla oděná v bílý hedbáv, pokrytý broskvovými květy. I vlasy její byly týmže květem věnčeny. Na stolku stál stříbrný pohár s vínem. Napili jsme se z něho společně.

„Nyní jsem tvá, můj manželi,“ šeptala Mingea a klekla přede mnou. Trhl jsem jí na své srdce. „Ó ty blaho v zahradě kvetoucích broskví!“ zvolal jsem. Více nedovedl jsem říci.

Otevřeným oknem svítily hvězdy na naše štěstí a větev kvetoucí broskve, která oknem do pokoje rostla, zachvěla se, jako by nám žehnala, když jsem Mingeu za hedbávnou záslonu uesl, která nás skrývala i před